

આંબા નર્સરી વ્યવસાયમાં માઈક્રોટ્યુબ પિયત પદ્ધતિ દ્વારા ખર્ચમાં ધરખમ ઘટાડો

ખેડૂત સફળ વાર્તા

SUCCESS STORY

દક્ષિણ ગુજરાતનો વલસાડ જિલ્લો એ નર્સરી ઉદ્યોગ માટે ખૂબ જ પ્રખ્યાત છે. આ જિલ્લામાં આશરે ૨.૦ થી ૨.૨૫ લાખ પ્રમાણિત કરેલ ભેટ કલમો દર વર્ષે તૈયાર કરવામાં આવે છે. કુલ કલમો પૈકીની આશરે ૮૦ ટકા કલમો પ્રાઈવેટ નર્સરીઓ દ્વારા બનાવીને પ્રમાણિત કરાવીને વેચવામાં આવે છે. ભેટ કલમની સફળતા માટે કલમને નિયમિત રીતે ઓછામાં ઓછા ૮૦ દિવસ સુધી દરરોજ માતૃછોડની કોથળીમાં પાણી આપવું ખાસ જરૂરી છે. સામાન્ય રીતે આ કામગીરીમાં માણસો દ્વારા નિયમિત રીતે માતૃછોડની કોથળીમાં પાણી આપવામાં આવે છે. કલમઉત્પાદનમાં આ કામગીરી સૌથી વધુ માણસની જરૂરિયાતવાળી અને ખર્ચાળ છે. વળી હાલના સમયમાં મજુરોની અછતના કારણે કલમઉત્પાદનની કામગીરી ખૂબજ મુશ્કેલીજનક થઈ ગઈ છે.

શ્રી ધીરુભાઈ પટેલ પારડી તાલુકાના રોહીણા ગામના વતની છે. જેમની ઉંમર ૬૦ વર્ષ છે. જેઓ આશરે ૩૫ વર્ષથી આંબાની કલમબનાવવાનો વ્યવસાય કરી પોતાની જમીનમાં ઉછેરેલ આંબાની જુદીજુદી જાતોની પ્રતિ વર્ષ આશરે ૨૮૦૦૦ થી ૩૦૦૦૦ પ્રમાણિત કલમો બનાવે છે. કલમ બનાવવાની કામગીરીમાં ઓછામાં ઓછા ૮૦ દિવસ સુધી દરરોજ માતૃછોડની કોથળીમાં પાણી આપવા માટે સૌથી વધુ માણસની જરૂરિયાત રહેતી હોઈ અને તેની સામે ઉત્તરોત્તર મજુરોની

અછત અને એ થકી વધી ગયેલ ઉત્પાદન ખર્ચના કારણે નાસીપાસ થતાં તેઓએ કલમબનાવવાના પોતાના મનપસંદ અને અનુભવસિધ્ધ વ્યવસાયને ઓછો કરવાનું નક્કી કરી નાખ્યું હતું. તેમણતાં તેઓ આ મુશ્કેલીમાંથી બહાર આવવા માટે સતત વિચારશીલ રહેતા.

આ દરમ્યાન તેમની મુલાકાત પક સિંચાઈ પદ્ધતિ વિશે આયોજીત ખેડૂત શિબિરમાં નિષ્ણાતો સાથે જમીન ઉપરની ટપક સિંચાઈ પદ્ધતિ ને ઝાડ ઉપર હવામાં લટકાવીને પિયત આપી શકાય તે બાબતે સમજ મળતાં તેમણે પોતાના ફાર્મ પરના પિયતના સ્ત્રોતનો ઉપયોગ કરીને પોતાની નર્સરીના કુલ માતૃછોડને ૨૫૦૦ થી ૩૦૦૦ છોડના પેટાવિભાગોમાં વહેંચી દીધા અને મુખ્ય પીવીસી પાઈપલાઈન પર અલગ અલગ વાલ્વ લગાવીને દરેક પેટાવિભાગના માતૃછોડ માટે પાણીના દબાણ ને નિયંત્રિત કર્યું. દરેક પેટાવિભાગમાં માતૃછોડની બે લાઈન વચ્ચેથી નાની પીવીસી પાઈપલાઈન જમીનમાં દાટી દીધી. જેથી ખેતીકાર્યો કરતી વખતે પાઈપ તુટવાનો ભય ન રહે. જમીનમાં દાટેલ પીવીસી પાઈપલાઈનમાં કાણું પાડી જરૂરિયાત મુજબ ૧૬ મિલીમીટર જાડાઈની ત્રણ થી ચાર લેટરલ લાઈન જોડી તેને બાજુના ૩ થી ૪ માતૃછોડ સુધી આડી લાઈનોમાં છોડની ઉપરથી લંબાવવામાં આવી. આ લેટરલ લાઈનમાંથી માતૃછોડ પર બાંધવામાં આવતી કલમોના અંદાજ મુજબ કાણા પાડી માઈક્રોટ્યુબ જોડવામાં આવી. જો કલમઓછી બાંધવામાં આવે તો વધારાની માઈક્રોટ્યુબને બંધ કરી દેવામાં આવે છે અથવા તો તેને ફરીથી ન વપરાયેલ કાણામાં લેટરલ લાઈનમાં જલગાવી દેવામાં આવે છે.

આમશ્રી ધીરુભાઈએ આંબાની ભેટ કલમને નિયમિત રીતે દરરોજ પાણી આપવામાં ઊભી થયેલ મજુરોની મુશ્કેલીના નિવારણ માટે પોતાની કોઠાસૂઝ અને અનુભવનો ઉપયોગ કરી આંબાના માતૃછોડ ઉપર જ હવામાં લટકાવીને પિયત